

Sroka, Stanisław

---

200 rocznica urodzin Michała Oczapowskiego

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 34/2, 398-399

1989

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W referacie pt. „Odkrycie wyspy Puerto Rico w II wyprawie Colona” dr Ryszard Schnepf z Katedry Iberystyki UW omówił początki kolonizacji Ameryki Środkowej.

Mgr Joanna Sokolewicz-Janeczko absolwentka Iberystyki przedstawiła *Wielkie odkrycia geograficzne na przełomie 15 i 16 wieku* — swoistą kronikę dokonań w tym zakresie.

Konferencję zakończył referat mgr Tadeusza Ślabczyńskiego (z wydawnictwa „Polonia”) pt. *Podróżnicy polscy z okresu wielkich portugalskich odkryć geograficznych*.

W podsumowaniu seminarium prof. J. Babicz podkreślił znaczenie odkryć geograficznych dla rozwoju nowożytnych nauk przyrodniczych.

W zakończeniu Ambasador Portugalii podziękował za zorganizowanie sympozjum oraz wykazanie zainteresowań historyków polskich portugalskimi odkryciami geograficznymi.

Dorota Kozłowska
(Warszawa)

Z KRAJU

200 ROCZNICA URODZIN MICHAŁA OCZAPOWSKIEGO

Dnia czerwca 1988 r. odbyła się w Warszawie sesja naukowa z okazji 200 rocznicy urodzin Michała Oczapowskiego (1788-1854) zorganizowana przez Wydział Nauk Rolniczych i Leśnych Polskiej Akademii Nauk. Obradom przewodniczyli prof. Antoni Rutkowski, sekretarz V Wydziału PAN oraz prof. Aleksandra Ziolecka z Instytutu Fizjologii i Żywienia Zwierząt PAN w Jabłonnej k. Warszawy. Otwierając sesję A. Rutkowski wskazał nie tylko na jej rocznicowy charakter, ale przede wszystkim na prekursorstwo Oczapowskiego w naukowym podejściu do rolnictwa, co znalazło odbicie w naczelnym hasle obrad, na które organizatorzy wybrali myśl Oczapowskiego: „Potrzeby człowieka mnożą się. Przyroda wprawdzie bogata i hojna, ale tajemnic skarbów swoich udziela umięjącemu tylko badać jej skrytości”.

Część referatową otworzył prof. Stanisław Brzozowski (Kraków) przedstawiając życie i działalność Oczapowskiego. Szeroko omówił jego stosunki rodzinne na tle uwarunkowań społecznych i politycznych tamtych czasów. Ukazując drogę naukową Oczapowskiego uwypuklił wszechstronność jego zainteresowań w zakresie rolnictwa oraz decydujący wpływ Albrechta Thaera na myśl polskiego uczonego. Prof. Leszek Malicki (Lublin) omówił znaczenie Oczapowskiego dla nauk agrotechnicznych wskazując przede wszystkim na fakt, iż główne dziedziny nauk agrotechnicznych w Polsce rozwinęły się i rozwijają na zrębach zbudowanych przez autora „Gospodarstwa wiejskiego”, jak również stworzenie przez niego zwarłego i pełnego systemu rozpatrywania rolnictwa uczy do dziś właściwego podejścia do nauk agrotechnicznych. Pierwszą część obrad zamknęła uroczystość wręczenia po raz pierwszy medali im. Oczapowskiego. Medale te, projektu Dyzmy Chrome-go, będą wręczane corocznie zasłużonym dla rozwoju naukowego rolnictwa osobom fizycznym i organizacjom. W tym roku otrzymali je 4 członkowie zagraniczni PAN: prof. Tadeusz Mann (Cambridge), który później ofiarował medal do zbiorów AR w Krakowie, prof. Daniel Millikan (USA), prof. Stanisław Kon (Anglia) i prof. Hans Stubbe (NRD), 10 uczonych z kraju: prof. Marian Hoffmann (Poznań),

prof. Ryszard Manteuffel (Warszawa), prof. Józef Goralski (Warszawa), prof. Mieczysław Nowak (Warszawa), prof. Tadeusz Trampel (Warszawa), prof. Stanisław Tołpa (Wrocław), prof. Henryk Niewiadomski (Sopot), prof. Władysław Kulpa (Lublin), prof. Józef Kubica (Kraków) i prof. Jerzy Korohoda (Kraków) oraz Polskie Towarzystwo Zootechniczne im. Oczapowskiego, Polskie Towarzystwo Gleboznawcze i Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego. Drugą część obrad rozpoczął prof. Stanisław Moskal (Warszawa), który ukazał Oczapowskiego jako chemika rolnego i gleboznawcę. Szeroko omówił jego twórczość piśmienniczą w tym zakresie, dzięki której Oczapowski uważany jest za twórcę chemii rolniczej w Polsce. Prof. Maria J. Radomska (Warszawa) przedstawiła problematykę chowu i hodowli zwierząt w pracach Oczapowskiego podkreślając nowoczesność tych poglądów i chęć przeszczepienia na grunt polski przydatnych osiągnięć zagranicznych. Współczesność jego zapatrywań widać przede wszystkim w sprawach dotyczących żywienia i utrzymania zwierząt, a zwłaszcza w zaleceniach higienicznych i pielęgnacji. Obrady zamknęło wystąpienie prof. Zygmunta Wojtaszka (Warszawa), który omawiając poglądy Oczapowskiego na organizację i ekonomikę rolnictwa wykazał m. in. jego prekursorstwo w kilku istniejących dzisiaj dyscyplinach ekonomiczno-rolniczych dzięki nadaniu wiedzy ekonomiczno-rolniczej charakteru naukowego.

Miejmy nadzieję, że w zapowiedzianym przez organizatorów drukowanym sprawozdaniu z sesji znajdzie się również nie wygłoszony referat I. G. Szatiliowa (ZSRR), który nie przybył na obrady, na temat: *Michał Oczapowski a rosyjska agronomia w pierwszej połowie XIX w.* co umożliwiłoby umiejscowienie poglądów Oczapowskiego w nieco szerszym kontekście, a wydrukowana całość byłaby istotnym przyczynkiem w ciągle jeszcze ubogiej historiografii nauk rolniczych w Polsce.

Stanisław Sroka
(Kraków)

XV ZJAZD POLSKIEGO TOWARZYSTWA HISTORII MEDYCyny I FARMACJI W LUBLINIE

Jubileuszowy XV Zjazd Polskiego Towarzystwa Historii Medycyny i Farmacji odbył się w dniach 22-24 września 1988 r. w Lublinie. Tematyką wiodącą Zjazdu było: 1) Rola towarzystw naukowych w rozwoju medycyny i farmacji w Polsce, 2) Dzieje polskiego czasopiśmiennictwa medycznego i farmaceutycznego. Pierwszy dzień obrad poświęcony był pierwszemu tematowi, a kolejny — drugiemu.

Organizatorzy Zjazdu obrali tym razem nieco inną formułę prezentowania referatów naukowych, zgłoszonych na Zjazd. Nadesłano ich 46. Mianowicie każdego dnia wygłaszane były tylko po dwa dłuższe wykłady, ujmujące syntetycznie całość zagadnienia, dotyczącego medycyny i farmacji. Natomiast reszta referatów przedstawiana była krótko podczas sesji plenarnej przez przewodniczącego obrad względnie przez samych autorów. Referatom tym była następnie poświęcona dyskusja. Taka skrótowa forma prezentowania zgłoszonych doniesień była możliwa, ponieważ teksty ich zostały in extenso wydrukowane w materiałach zjazdowych i dostarczone wszystkim uczestnikom zjazdu.

Zastosowana wyżej formuła Zjazdu pozwoliła wprawdzie uniknąć podziału na kilka sekcji poprzez kondensację całej ilości zgłoszonych referatów, ale pozostawiła pewien niedosyt, zarówno autorom doniesień, jak i słuchaczom, którzy zubożeni zostali o bezpośredni kontakt słowny z prelegentami.

Referaty wprowadzające wygłosili: prof. dr hab. Bolesław Górnicki — *Rola*